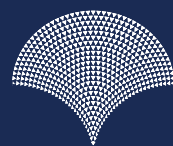

סיוע לעולים וקידום עלייה לישראל בתקופת הלחימה

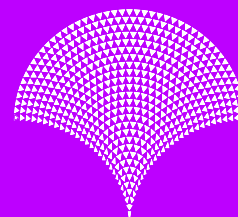
דוח מעקב

ספטמבר 2026

המרכז להעצמת האזרח
ממשל שעובר. בשבילנו.

CECI

המרכז להעצמת האזרח
ממשל שעובד. בשבילנו.

CECI

אודות המרכז להעצמת האזרח

המרכז להעצמת האזרח הוא ארגון חברה אזרחית הפועל בתחומי הממשל, ועוסק באפקטיביות המגזר הציבורי ויכולות הביצוע של הרשות המבצעת. המרכז מתמקד בתהליכי יישום מדיניות, ובהיבטים שונים הקשורים לתפקוד הממשל ויכולתו לממש ולהוביל שינויים לטובת הציבור. במסגרת זו, מפעיל המרכז את מיזם "המוניטור", הכולל מעקב וניטור אזרחי אחר יישום החלטות ממשלה וחוקי כנסת והנגשתם לציבור. "המוניטור" מסייע בהבנת תהליכי ממשל ויישום מדיניות באמצעות יצירת תשתית ידע רחבה, אמפירית ואינטגרטיבית של תהליכי יישום ההחלטות. מטרת "המוניטור" היא לקדם את שיוב עבודת הממשל בישראל ולהגביר את ההיכרות והמעורבות האזרחית בתחומי העשייה של המגזר הציבורי.

תמונת השער: Shutterstock
עריכה גרפית: מיכל סמוקובץ

דוח מעקב

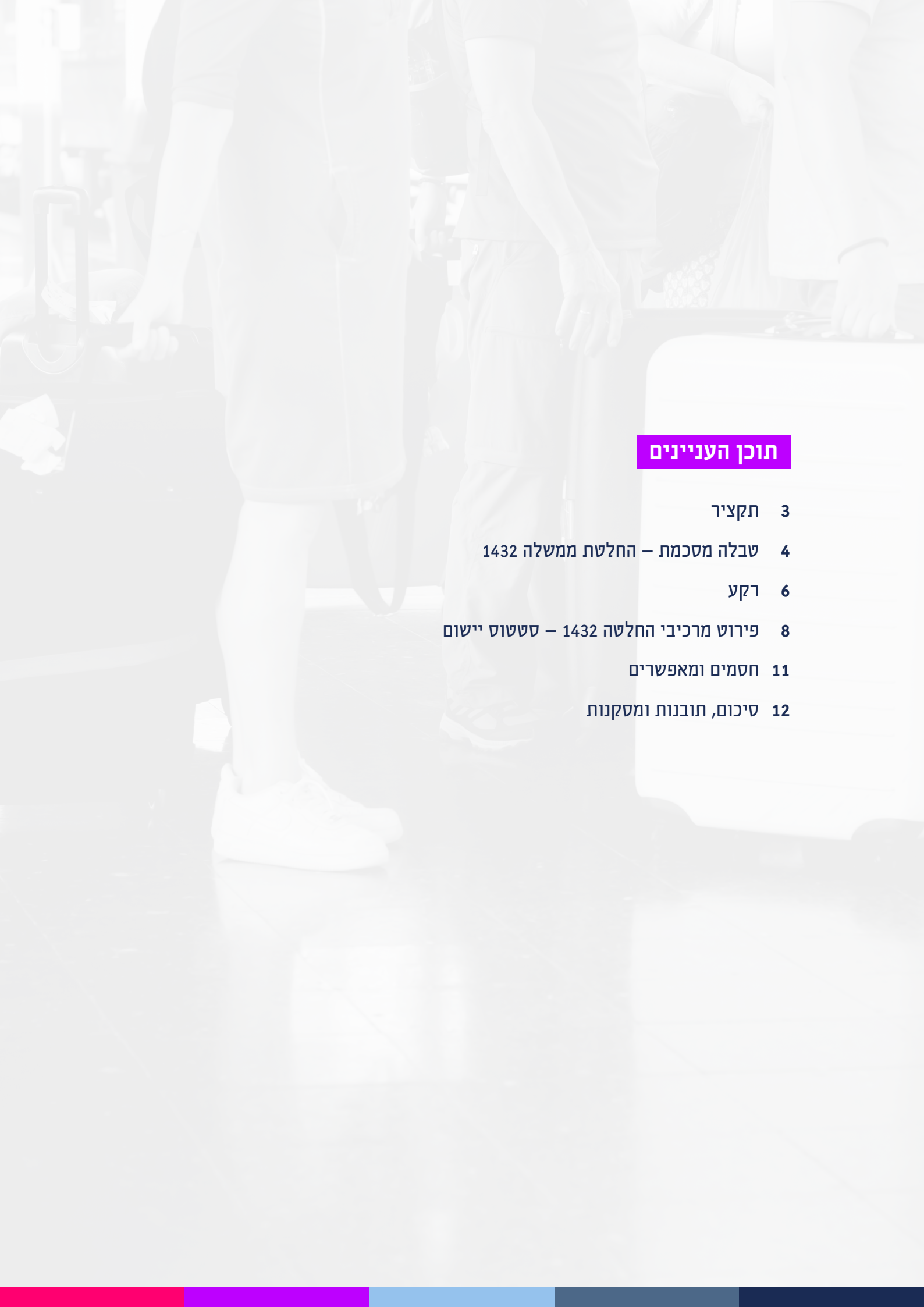
ספטמבר 2026

סיוע לעולים וקידום עלייה לישראל בתקופת הלחימה

על בסיס החלטת ממשלה 1432, פברואר 2024

דו"ח המעקב נכתב במסגרת פרויקט "המוניטור" של המרכז להעצמת האזרח
המבצע ניטור ומעקב אחר יישום מדיניות הממשלה

הדוח נכתב ע"י רפאל איטח, תחקירן בפרויקט המוניטור בהנחיית אביטל שטרן

תוכן העניינים

3 תקציר

4 טבלה מסכמת – החלטת ממשלה 1432

6 רקע

8 פירוש מרכיבי החלטה 1432 – סטטוס יישום

11 חסמים ומאפשרים

12 סיכום, תובנות ומסקנות

תקציר

מלווים גם בחוסר ודאות ביטחוני, נדרשת מעטפת קליטה שתסייע לעולים לבסס את חייהם בישראל.

המסקנה המרכזית היא שהקצאת תקציב והפעלת שירותים הם שני שלבים שונים בתהליך יישום המדיניות. החלטה 1432 הצליחה להפוך את ההתחייבויות לליווי אישי ולתמיכה בסטודנטים למערכי שירות פעילים, אך לא סיפקה את מנגנון הדיור שעליו הוחלט. לצד השלמת הבירור על השימוש בתקציב הדיור, נדרשת בהמשך גם מדידה של תוצאות התוכניות שהופעלו: לא רק כמה עולים קיבלו ליווי וכמה סטודנטים השתתפו בתוכניות, אלא האם המענים מסייעים להם להשתלב בישראל ולהישאר בה לאורך זמן.

80 מיליון ש"ח יועדו למנגנון דיור למשפחות עולים צעירות, אך המנגנון לא הופעל. מעקב אחר החלטת ממשלה 1432, שהתקבלה בפברואר 2024 במסגרת תוכנית "אף על פי כן". ההחלטה נועדה לעודד עלייה לישראל בתקופת המלחמה והתגברות האנטישמיות בעולם, ולסייע לעולים להשתלב בחברה ובשוק העבודה. לשם כך נקבע תקציב כולל של 106 מיליון ש"ח לשנים 2024-2025, שיועד לשלושה מענים: ליווי אישי לעולים, דיור בקהילה למשפחות צעירות ותמיכה בסטודנטים עולים.

ממצאי המוניתור מצביעים על תמונת יישום מעורבת. מתוך שישה סעיפים שנבחנו, ארבעה יושמו במלואם (67%), סעיף אחד יושם חלקית (17%) וסעיף אחד לא יושם (17%). ואולם, שיעור היישום אינו משקף את מלוא התמונה: שניים משלושת מערכי הסיוע המרכזיים הופעלו, בעוד שדווקא מנגנון הדיור, שלו יועדו כשלושה רבעים מתקציב ההחלטה, לא יצא לפועל.

בתחום הליווי האישי נרשמה התקדמות ממשית. משרד העלייה והקליטה הקים במרץ 2024 מערך בשיתוף הסוכנות היהודית, גייס 18 עובדים והחל להעניק ליווי למועמדי עלייה משלב פתיחת תיק העלייה ועד שנה לאחר הגעתם לישראל. לפי תשובת המשרד, עד אוגוסט 2026 קיבלו שירות במסגרת המערך 7,080 בתי אב, המונים 14,796 נפשות. גם מערכי התמיכה בסטודנטים הורחבו, ונוספו 10.4 תקני כוח אדם. בשנת הלימודים תשפ"ו השתתפו בתוכנית החונכות "חיבור ישראלי" 350 חונכים ו-574 סטודנטים עולים.

מנגד, בתחום הדיור נותר פער משמעותי. הממשלה התחייבה להפעיל מנגנון דיור בקהילה למשפחות עולים צעירות, בשילוב לימודי אולפן וכלים להשתלבות עצמאית. בתשובת משרד העלייה והקליטה מיוני 2026 נמסר כי טרם גובש מנגנון סיוע סופי ומובחן למשפחות. המשרד אמנם הציג פעילות אחרת לקליטת קהילות עולים בעשרה יישובים בשנים 2024-2025, אך לא הציג אותה כיישום המנגנון שנקבע בהחלטה. המשרד אישר כי תקציב הדיור בסך 80 מיליון ש"ח התקבל במלואו, ובמערכת המעקב הממשלתית דווח כי הוחלט להסיט תקציבים למענים אחרים, ובהם סיוע בשכר דירה. עם זאת, לא נמסר פירוט המאפשר לקבוע כמה כסף הוסט בפועל ולאילו תוכניות.

חשיבות הממצאים מתחדדת לנוכח הקושי לשמר עולים בישראל. לפי נתוני מרכז המחקר והמידע של הכנסת, בשנת 2023 היגרו מישראל 15,474 עולים בתוך שנה מעלייתם. בתקופת מלחמה, כאשר קשיי השפה, התעסוקה והדיור

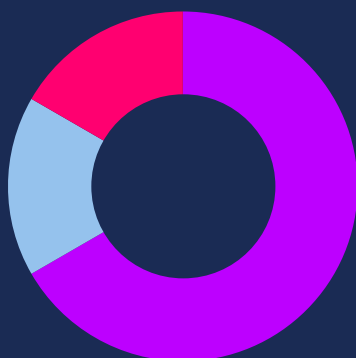
החלטת ממשלה 1432, פברואר 2024

שם החלטה: "אף על פי כן": גל עלייה לישראל בתקופת הלחימה

מטרה במילים "רגילות": לעודד עלייה לישראל ולסייע לעולים להשתלב בארץ ולהישאר בה לאורך זמן.

הסבר: ההחלטה התקבלה על רקע החשש שעולים המגיעים לישראל ללא היערכות מספקת מתקשים להשתלב ולעיתים עוזבים את הארץ חודשים ספורים לאחר עלייתם.

גורם אחראי: משרד העלייה והקליטה.

 יושם חלקית
  לא יושם
  יושם

שבילה מסכמת – החלטת ממשלה 1432

מס' סעיף	מרכיב ההחלטה	משרד אחראי	מה קורה עם זה?	סטטוס
1	ליווי אישי "צמוד" לעולה – הקמת מערך של עובדי משרד הקליטה שילוו את העולה בתחומי החיים השונים עוד לפני שהוא נוחת בארץ וכן במהלך הקליטה הראשונית. הפרויקט הינו פרויקט פיילוט של ליווי אישי המבוצע על ידי משרד העלייה והקליטה בתיאום עם הסוכנות היהודית.	משרד העלייה והקליטה	מערך הליווי האישי הוקם והחל לפעול במרץ 2024, בשיתוף פעולה עם הסוכנות היהודית. במסגרת המערך גויסו 18 עובדים המלווים מועמדי עלייה משלב פתיחת תיק העלייה ועד שנה לאחר הגעתם לישראל. לפי תשובת משרד העלייה והקליטה מיום 6.8.2026, עד למועד זה ניתן ליווי מצטבר ל-7,080 בתי אב, המונים 14,796 נפשות.	
2	פתרונות דיור בקהילה – הקמת מנגנון שימצא ויסבסד דיור למשפחות עולים צעירות בתוך הקהילה, ולא רק במרכזי קליטה מבודדים, תוך שילוב לימודי עברית באולפן ומתן כלים להתמודדות עצמאית במדינת ישראל, המנגנון הינו לזמן מוגבל.	משרד העלייה והקליטה	נכון ליוני 2026 טרם גובש מנגנון סיוע סופי ומובחן לדיור בקהילה למשפחות עולים צעירות. המשרד דיווח על הפעלת מסלול תמיכות בעלייה קהילתית, שבמסגרתו נקלטו קהילות עולים ב-4 יישובים בשנת 2024 וב-6 יישובים בשנת 2025, אך לא הציג מסלול זה כיישום המנגנון שנקבע בהחלטה. במערכת המעקב הממשלתית דווח כי הפעולה לא בוצעה. ¹	
3	סיוע לסטודנטים עולים – חיזוק מערך התמיכה בסטודנטים במוסדות האקדמיים תוך מתן שיעורי עברית נוספים (גם לתארים באנגלית), תמיכה חברתית, לימודית וסוציאלית ותוכניות חונכות אישית עם סטודנטים ותיקים וסיוע חברתי/לימודי.	משרד העלייה והקליטה	הופעלו והורחבו מערכי תמיכה לימודיים, חברתיים וסוציאליים לסטודנטים עולים, לרבות תגבור לימודי עברית ותוכניות חונכות. במסגרת יישום ההחלטה נוספו 10.4 תקני כוח אדם. בתוכנית "חיבור ישראלי" השתתפו בשנת תשפ"ו 350 חונכים ו-574 סטודנטים עולים. שיעור הסטודנטים שהמשיכו משנה א' לשנה ב' במחזור הראשון של התוכניות הייחודיות עמד על 83.7%.	

מס' סעיף	מרכיב ההחלטה	משרד אחראי	מה קורה עם זה?	סטטוס
4	הוראות תקציביות – קביעת הסכומים המדויקים לכל סעיף וכן מתן מקור תקציבי מתקציב המשרד הקיים			
א.4	לצורך מימון סעיף 1 יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו סך של 16 מיליון ש"ח בשנת 2024;	משרד העלייה והקליטה ומשרד האוצר	משרד העלייה והקליטה אישר כי התקציב בסך 16 מיליון ש"ח שיועד להפעלת מערך הליווי האישי בשנת 2024 התקבל במלואו.	
ב.4	לצורך מימון סעיף 2 יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו סך של 35 מיליון ש"ח בשנת 2024 וסך של 45 מיליון ש"ח בשנת 2025;	משרד העלייה והקליטה ומשרד האוצר	משרד העלייה והקליטה אישר כי התקציבים בסך 35 מיליון ש"ח לשנת 2024 ו-45 מיליון ש"ח לשנת 2025 התקבלו במלואם. עם זאת, מנגנון הדיוור שלשמו יועד התקציב לא הופעל. במערכת המעקב הממשלתית דווח כי הוחלט להסיט תקציבים למענים אחרים לעולים, בהם סיוע בשכר דירה. ² לא פורסם פירוש המאפשר לקבוע מהו הסכום שהוסט בפועל ומהו ייעודו המדויק.	
ג.4	לצורך מימון סעיף 3 יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו סך של 5 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2024 ו-2025.	משרד העלייה והקליטה ומשרד האוצר	משרד העלייה והקליטה אישר כי התקציב בסך 5 מיליון ש"ח לשנה, שיועד למערכי התמיכה בסטודנטים עולים בשנים 2024-2025, התקבל במלואו.	

רקע

ממחיש את חשיבותה של קליטה מתמשכת, שאינה מסתכמת בעצם ההגעה לישראל.

בנוסף, השתלבות העולים בחברה ובמשק הישראלי בעת הזו צפויה להיות מורכבת יותר ביחס לקושי המוכר בעתות שגרה, זאת מאחר ועל קשיי השפה וההשתלבות המוכרים נוספים גם אתגרי מצב המלחמה, פעילות כלכלית מופחתת, אתגרי העורך בלחימה וכדומה.

יתרה מכך, על פי דוחות של משרד האוצר, כאמור בדברי ההסבר, מדינת ישראל רואה בשילובם של העולים כלי כלכלי משמעותי. כך, שילובם של העולים תוך מתן סיוע לעולים על מנת שלא יעזבו למדינת מוצא, תורם רבות למצב הכלכלי על ידי צמיחת הפעילות הכלכלית ותשלומי המיסים כמו גם בהבאת אנשי מקצוע בתחומים שונים, ובפרט בתחומים בהם חסרים אנשי מקצוע המסייעים להתגבר על המחסור אך לצורך כך נדרש שילוב מהיר ויעיל של העולים. על פי נתונים שנמסרו בוועדת העלייה והקליטה של הכנסת בדיון שנערך ב־18 במרץ 2025, בארבע השנים האחרונות עלו יותר מ־11,000 מהנדסים; 1,600 פסיכולוגים; רופאים בכמויות גדולות מאוד, רובם ממדינות חבר העמים לשעבר.⁷

על רקע האמור התקבלה החלטה 1432 אשר קודמה על ידי משרד העלייה והקליטה שמטרתה לסייע לעולים בתחומים בהם קיים קושי. כך, למשל, פערי המידע והבירוקרטיה מקשים על הליך הקליטה ומהווים חסם משמעותי עבור מועמדי העלייה. על מנת להתמודד עם קושי זה ולהעניק מעטפת תומכת, סעיף 1 להחלטה עוסק בהפעלת מערך ליווי אישי לעולה. מערך זה, יפעל בשיתוף פעולה שוטף עם הסוכנות היהודית, על מנת להעניק ליווי רציף החל משלב טרום העלייה ועד לחלוף שנה ממועד ההגעה לישראל. במסגרת כך, המטרה הינה לבצע מיפוי צרכים ובניית תוכנית ליווי אישית לכל עולה, תוך שמירה על קשר רציף וישיב מול מלווה מקצועי המספק הכוונה במגוון תחומים חיוניים, כגון תעסוקה, חינוך, בריאות וביטוח לאומי. על ידי כך, יוכל המערך לסייע באופן אקטיבי בהפחתת חסמים ולחזק את תחושת הביטחון של העולים ולתרום להיערכות מיטבית לקראת שילובם המוצלח בישראל. לצורך יישום ההחלטה נקבע תקציב כולל של 106 מיליון ש"ח לשנים 2024–2025, מתוכם 80 מיליון ש"ח יועדו למנגנון הדיוור בקהילה למשפחות עולים צעירות.⁸

בשנת 2022 חלה קפיצה חדה במספר העולים לישראל, בעיקר בעקבות פלישת רוסיה לאוקראינה והמלחמה בין המדינות. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, באותה שנה הגיעו לישראל 74,807 עולים, לעומת 46,069 עולים בשנת 2023 ו־31,068 עולים בשנת 2024.³ בשנת 2025 נמשכה מגמת הירידה, ולפי נתוני משרד העלייה והקליטה הגיעו לישראל כ־22 אלף עולים. נתונים אלה מצביעים על פער בין ההיערכות לגל עלייה נרחב, שעמדה בבסיס החלטת הממשלה, לבין מגמת הירידה במספר העולים שהגיעו לישראל בפועל.⁴

עם פרוץ המלחמה בשבעה באוקטובר נכנסה המדינה למצב חירום. כחלק מכך, גויסו אנשי מילואים, תושבים הסמוכים לגבול פונו מבתיהם ושגרת החיים נפגעה. במקביל, החל גל של אנטישמיות רחבה בעולם כלפי יהודים וישראלים, עד כדי פגיעה פיזית. בעקבות כך, נרשמה התעניינות רבה בעלייה למדינת ישראל ונפתחו תיקי עלייה רבים של יהודים המתגוררים בחול וזאת, על מנת לבחון את האופציות הקיימות בפניהם, ולבדוק האם יש ביכולתם להעתיק את חייהם למדינת ישראל כראוי. לפי נתונים שפרסמו משרד העלייה והקליטה והסוכנות היהודית בספטמבר 2026, במהלך שנת תשפ"ו הגיעו לישראל יותר מ־20 אלף עולים חדשים מכמאה מדינות. כ־35% מהם היו צעירים בגילי 18–35. נתונים אלה ממחישים את הרלוונטיות המתמשכת של מענים ייעודיים לצעירים ולמשפחות המבקשים לבסס את חייהם בישראל.⁵

על פי האמור בדברי ההסבר להחלטה, מניסיון העבר, עלייה לישראל על רקע תופעות אנטישמיות או קשיים משמעותיים אחרים מאופיינת בעזיבת ארץ המוצא ללא התארגנות מספקת מראש. קשיים אלו אף אילצו עולים רבים בעבר לחזור לארצות המוצא לאחר מספר חודשים. נתונים שפרסם מרכז המחקר והמידע של הכנסת ממחישים את היקף התופעה: בשנת 2022 היגרו מישראל 18,069 עולים בתוך שנה מעלייתם, ובשנת 2023 היגרו 15,474 עולים בתוך שנה מעלייתם. כאשר מרחיבים את תקופת הבדיקה לשנתיים ממועד העלייה, מספר העולים שהיגרו מישראל בשנת 2023 הגיע ל־27,983.⁶ נתונים אלה

3 הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, העלייה לישראל 2024

4 <https://www.gov.il/he/pages/planjob040526>

5 משרד העלייה והקליטה והסוכנות היהודית, נתוני העלייה לשנת תשפ"ו, 9.9.2026

6 <https://main.knesset.gov.il/activity/info/research/pages/incident.aspx?docid=6de28f57-4b00-f111-a13e-005056aa7c52&ver=2>

7 <https://main.knesset.gov.il/apps/committees/2225/sessions/2229293>

8 <https://www.gov.il/he/pages/dec1432-2024>

קליטה מלאה, תגבור לימודי עברית ומסגרת חברתית, במטרה לעודד את שילובם המיטבי של הצעירים במשק ובחברה. עליית סטודנטים לישראל מהווה הזדמנות משמעותית לקליטה של עולים חדשים רבים שעתידים להשתלב בתעסוקה למשך שנים רבות, בשל גילם הצעיר. בנוסף, נמצא כי אוכלוסיית הצעירים הינה האוכלוסייה בעלת הפוטנציאל הרב ביותר לעלייה תוך התמודדות קלה יותר עם הקשיים הכרוכים בקליטה, תוך השתלבות מלאה ועצמאית בחברה ובכלכלה. קביעה זו נכונה ביתר שאת בעת הזו על רקע העוינות שחווים יהודים צעירים בארצות המוצא.

יוער, כי החלטת ממשלה זו הינה חלק מהחלטות ממשלה רבות שהתקבלו בתקופת המלחמה הנוגעות לעליית יהודים מהתפוצות, בין היתר, החלטה 2104: "אף על פי כן" – הסרת חסמים לתעסוקת עולים מחודש אוגוסט 2024;⁹ החלטה 2761: הסרת חסמים לתעסוקת עולים – "אף על פי כן" מחודש פברואר 2025.¹⁰

כך גם באשר לדיור, מחירי הדיור מהווים חסם לעלייה בכלל ולצעירים ממדינות המערב בפרט. בנוסף, ישנם עולים רבים אשר מעדיפים להתגורר בחודשים הראשונים לעלייתם בתוך מסגרות קהילתיות או חברתיות, אשר בנוסף לפתרון הדיור, מעניקות מעטפת הכוללת לימודי אולפן והכנה לשלב הקליטה התעסוקתית. משכך, כחלק מההחלטה ועל מנת להתאים את הפתרונות לצרכיהם השונים של העולים, הוחלט להקים מנגנון להשכרת דירות ייעודיות למאות משפחות צעירות בשנה אשר יתגוררו בסביבה מאפשרת ותומכת, אשר יהוו את עיקר העלות של פרויקט עולים לקהילה. על ידי כך, יינתן מענה לעולים אשר יוכלו להשתלב בקהילה כך שהתמיכה שתינתן תהיה אפקטיבית ותוכל לסייע לעולים לטווח ארוך.

בנוסף, עקב התגברות האנטישמיות בקמפוסים האוניברסיטאות בעולם, והחשש הגובר לסטודנטים יהודים, מוצע בהחלטה להקים תכניות תמיכה בצעירים הלומדים באקדמיה בישראל, שיכללו מעטפת, ליווי, לימודי שפה ומענים נדרשים נוספים. תכניות הצעירים יכללו מעטפת

⁹ <https://www.gov.il/he/pages/dec2104-2024>

¹⁰ <https://www.gov.il/he/pages/dec2761-2025>

פירוש מרכיבי החלטה 1432 – סטטוס יישוב

1. פרויקט ליווי אישי לעולה

ליווי אישי "צמוד" לעולה – הקמת מערך של עובדי משרד הקליטה שילוו את העולה בתחומי החיים השונים עוד לפני שהוא נוחת בארץ וכן במהלך הקליטה הראשונית. הפרויקט הינו פרויקט פיילוט של ליווי אישי המבוצע על ידי משרד העלייה והקליטה בתיאום עם הסוכנות היהודית.

סטטוס יישוב

מתשובת משרד העלייה והקליטה נמסר כי מערך הליווי האישי לעולים, החל לפעול במרץ 2024. המערך פועל באופן רציף ומעניק ליווי אישי למועמדי עלייה ולעולים חדשים, החל משלב טרום העלייה ועד שנה ממועד הגעה לישראל. לצורך הפעלת המערך גויסו 18 עובדים.

הפעלת מערך הליווי מתבצעת בשיתוף פעולה שוטף עם הסוכנות היהודית לארץ ישראל. כאשר מועמד עלייה פותח תיק עלייה במערכת הממוחשבת של הסוכנות היהודית, הפנייה מועברת למערך ליווי העולים דרך המערכת הממוחשבת של המשרד. מלווה עולים מטעם המשרד יוצר קשר ראשוני עם מועמד העלייה ומתאם פגישת ליווי המתקיימת באופן פרונטלי או באמצעים מקוונים. בפועל, חלק ניכר מהפגישות מתקיימות באופן פרונטלי, במשרדי הסוכנות היהודית בחו"ל. לאחר מיפוי הצרכים נבנית תוכנית ליווי אישית, המותאמת למאפייניו ולצרכיו של המועמד. הליווי נמשך באופן רציף משלב טרום העלייה ועד שנה לאחר הגעתו לישראל. במסגרת הליווי, מלווה העולים מצוי בקשר רציף (ישיר ועקיף) עם המועמד/העולה, מספק מידע, הכוונה ותיווך בנושאים כגון: חינוך, לימודים אקדמיים, ביטוח לאומי, פנסיה, מערכת הבריאות, סיוע לעולים חדשים, יזמות, תעסוקה, מיסוי ודיר.

ניתן דגש על ליווי האישי והמקצועי כאשר למועמדי העלייה מספר שלפון הנייד של המלווים ויכולים ליצור קשר איתו בכל שעות היום בטלפון או בוואטסאפ. בנוסף מלווי העולים מביאים מידע נכון עדכני ומקצועי כאשר הם מתעדכנים כל הזמן בנוגע לשינויים בהוראות שעה ונהלים של המשרד ושל משרדי הממשלה האחרים, לדברי המשרד, התעדכנות זו מאפשרת למלווים לסייע בפתרון בעיות המתעוררות טרום העלייה.

תפקידו של מלווה העולים הינו יצירת קשר אישי עם מועמד העלייה וליווי לאורך התהליך, מיפוי צרכים ובניית תכנית עלייה מסודרת בכלל התחומים הנדרשים, מתן ייעוץ

והכוונה למועמדי עלייה, תיווך וחיבור לגורמים מקצועיים רלוונטיים בנושאים מורכבים. כמו כן, התקשורת עם העולים מתבצעת באופן אקטיבי – מייל/טלפון/ווצאפ.

על פי המענה המשלים של משרד העלייה והקליטה מיום 6 באוגוסט 2026, מתחילת פעילות המערך ועד למועד המענה קיבלו ליווי אישי 7,080 בתי אב, המונים 14,796 נפשות. לדברי המשרד, שירות זה מהווה מרכיב משמעותי במעטפת ההכנה לעלייה, מסייע בהפחתת חסמים, מחזק את תחושת הביטחון של מועמדי העלייה ותורם להיערכותם לקראת המעבר והקליטה בישראל.

2. פתרונות דיור בקהילה לעולים ושילובם

פתרונות דיור בקהילה – הקמת מנגנון שימצא ויטבסד דיור למשפחות עולים צעירות בתוך הקהילה, ולא רק במרכזי קליטה מבודדים, תוך שילוב לימודי עברית באופן ומתן כלים להתמודדות עצמאית במדינת ישראל, המנגנון הינו לזמן מוגבל.

סטטוס לא יישוב

במסגרת תשובת משרד העלייה והקליטה לבקשת חופש המידע נמסר כי המשרד פועל במגוון דרכים לקידום תוכניות המסייעות בקליטה מואצת של עולים צעירים ומשפחות צעירות בראשית דרכם בישראל. בין היתר, החל משנת 2024 מפעיל המשרד מסלול תמיכות בארגונים המעודדים עלייה קהילתית. במסגרת מסלול זה נדרשים הארגונים להעלות לפחות עשר משפחות ליישוב מסוים, לדאוג למגוריהן בסמיכות גאוגרפית וללוות אותן במהלך שנת העלייה הראשונה. לפי תשובת המשרד, בשנת 2024 נקלטו קהילות עולים בארבעה יישובים, ובשנת 2025 בשישה יישובים נוספים.

עוד נמסר כי המשרד מקדם תוכניות נוספות למשפחות צעירות ולעלייה קהילתית, אך פרטים על חלק מהתוכניות הנבחנו לא נמסרו, תוך הסתמכות על הסייגים הקבועים בחוק חופש המידע. נכון למענה המשרד מיוני 2026, טרם גובש מנגנון סיוע סופי ומובחן למשפחות עולים, והנושא מקודם במסגרת אגף הדיור במשרד.

במקביל, במערכת המעקב הממשלתית דווח כי הפעולה לא בוצעה. לפיכך, על אף קיומן של תוכניות לקליטה קהילתית, לא נמצא כי הופעל מנגנון הדיור הספציפי

כמו כן, במסגרת תוכנית "חיבור ישראלי", המשותפת למינהל לסטודנטים עולים במשרד העלייה והקליטה ולמפעל הפיס, מוענקות מלגות בסך 10,000 ש"ח לסטודנטים ילידי הארץ או לעולים ותיקים, בתמורה לחונכות לימודית וחברתית של סטודנטים עולים חדשים. על פי נתוני המשרד, בשנת הלימודים תשפ"ה השתתפו בתוכנית 258 חונכים ו-398 נחנכים, ובשנת תשפ"ו השתתפו 350 חונכים ו-574 נחנכים.

לצורך יישום ההחלטה נוספו 10.4 תקני כוח אדם, מתוכם 9.4 משרות במסגרת צוותי התמיכה המועסקים במיקור חוץ ותקן קבוע נוסף במשרד. בין היתר, תוגברו צוותי העובדות הסוציאליות, רכזי הקהילה והצוותים החברתיים והאקדמיים.

לעניין בחינת הצלחת התוכנית, המשרד מסר כי טרם קיימים מחזורי בוגרים המאפשרים למדוד את השתלבותם במשק ובחברה. בעתיד מתוכננת בדיקה של שיעורי סיום הלימודים, ההשתלבות בתעסוקה והישארות הבוגרים בישראל. בשלב זה נערכה בדיקה של שיעור הסטודנטים שהמשיכו ללמוד לאחר שנתם הראשונה. בקרב הסטודנטים במחזור הראשון של התוכניות הייחודיות, שהחלו ללמוד בתשפ"ה, 83.7% המשיכו את לימודיהם בשנת תשפ"ו.

4. הוראות תקציביות – קביעת הסכומים המדויקים לכל סעיף וכן מתן מקור תקציבי מתקציב המשרד הקיים

4.א הוראות תקציביות ומקור תקציבי

הוראות תקציביות – קביעת הסכומים המדויקים לכל סעיף וכן מתן מקור תקציבי מתקציב המשרד הקיים על פי החלוקה הבאה: א. לצורך מימון סעיף 1 יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו סך של 16 מיליון ש"ח בשנת 2024.

סטטוס יושם

מתשובת משרד העלייה והקליטה לבקשת חופש המידע נמסר כי התקציב בסך 16 מיליון ש"ח, שיועד להפעלת מערך הליווי האישי בשנת 2024, התקבל במלואו.

4.ב הוראות תקציביות ומקור תקציבי

הוראות תקציביות – קביעת הסכומים המדויקים לכל סעיף וכן מתן מקור תקציבי מתקציב המשרד הקיים על

שנקבע בהחלטה, הכולל פתרון דיור לתקופה מוגבלת לצד לימודי אולפן וכלים להשתלבות עצמאית.¹¹

3. סיוע לסטודנטים עולים

סיוע לסטודנטים עולים – חיזוק מערך התמיכה בסטודנטים במוסדות האקדמיים תוך מתן שיעורי עברית נוספים (גם לתארים באנגלית), תמיכה חברתית, לימודית וסוציאלית ותוכניות חונכות אישית עם סטודנטים ותיקים וסיוע חברתי/לימודי.

סטטוס יושם

ממשרד העלייה והקליטה נמסר כי הסעיף יושם, וכי במסגרת זו ניתנים לסטודנטים עולים מענים בתחומים הבאים:

תמיכה סוציאלית: טיפול פרטני על ידי עובדת סוציאלית ייעודית לסטודנטים עולים, הפניה למטפלים בקהילה וסבסוד טיפולים פסיכולוגיים, וכן סבסוד אבחון וליווי פסיכיאטרי.

תמיכה חברתית: ליווי אישי וחברתי רציף על ידי מדריך או רכז קהילה, סיוע במיצוי זכויות ובהנגשת מידע, ופעילויות חברתיות הכוללות סמינרים, שבתונים וסיוולים להכרת הארץ.

תמיכה לימודית: סבסוד הסיוע הניתן באמצעות המוסדות האקדמיים, לרבות שיעורי עזר פרטניים וקבוצתיים, מרתונים, סיוע בכתיבת עבודות, הגהה לשונית לעבודות גמר, הוראה מתקנת ומיומנויות למידה. נוסף על כך, ניתנים שוברים לשיעורים מוקלטים באתר Gool וסדנאות לשיפור אסטרטגיות למידה.

במסגרת תגבור לימודי העברית, המשרד מפעיל תוכניות ייעודיות לסטודנטים הלומדים בשפות זרות. על פי תשובת המשרד, היקף הלימודים עומד על כ-200 שעות לכל רמת עברית, והסטודנטים בתוכניות הייחודיות זכאים למימון נוסף של עד 3,500 ש"ח לרמה, עבור עד ארבע רמות לימוד. המשרד מסר פירוט של התוכניות שבהן ניתן תגבור בשנות הלימודים תשפ"ה ותשפ"ו, לפי מוסד אקדמי, מסלול לימודים, שפה ומספר משתתפים.

¹¹ https://www.gov.il/he/Departments/DynamicCollectors/action_items?DecisionNum=1432&skip=0

4.4 הוראות תקציביות ומקור תקציבי

הוראות תקציביות – קביעת הסכומים המדויקים לכל סעיף וכן מתן מקור תקציבי מתקציב המשרד הקיים על פי החלוקה הבאה: ג. לצורך מימון סעיף 3 יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו סך של 5 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2024 ו-2025. סעיף זה מבוצע על ידי משרד העלייה והקליטה ובמעורבות משרד האוצר.

סטטוס יושם

מתשובת משרד העלייה והקליטה לבקשת חופש המידע נמסר כי התקציבים בסך 5 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2024 ו-2025, שיועדו למימון מערכי התמיכה בסטודנטים עולים, התקבלו במלואם.

פי החלוקה הבאה: ב. לצורך מימון סעיף 2 יקצה משרד העלייה והקליטה מתקציבו סך של 35 מיליון ש"ח בשנת 2024 וסך של 45 מיליון ש"ח בשנת 2025.

סטטוס יושם חלקית

מתשובת משרד העלייה והקליטה לבקשת חופש המידע נמסר כי התקציבים בסך 35 מיליון ש"ח לשנת 2024 ו-45 מיליון ש"ח לשנת 2025 התקבלו במלואם. עם זאת, מנגנון הדיוור שלשמו יועד התקציב לא הופעל. במערכת המעקב הממשלתית נכתב כי הוחלט שלא לבצע את המיזם בשל חוסר כדאיות כלכלית של השקעה בבינוי מבנים לעולים, ולהסיט תקציבים לטובת מענים אחרים לעולים חדשים, בין היתר בתחומי הרווחה, התמיכה והסיוע בשכר דירה.¹²

חסמים ומאפשרים

חסמים

על פי ניתוח ממצאי המעקב ניתן להצביע על **חסם** אחד מרכזי:

תכנון וניהול

על פי מערכת המעקב הממשלתית, הוחלט שלא לבצע את מיזם הדיור במתכונת שתוכננה, לאחר שנמצא כי השקעה בבינוי מבנים לעולים אינה כלכלית, ולהסיט תקציבים למענים אחרים. בתשובת משרד העלייה והקליטה מיוני 2026 נמסר כי טרם גובש מנגנון סיוע סופי ומובחן למשפחות עולים. לפיכך, ההחלטה שלא לקדם את המיזם במתכונתו המתוכננת, ללא הפעלת מנגנון חלופי העונה על ההתחייבות המקורית, מהווה חסם ליישום סעיף הדיור.

מאפשרים

על פי ניתוח ממצאי המעקב ניתן להצביע על 2 **מאפשרים** מרכזיים:

מנגנון יישום בשטח

החלטת הממשלה הגדירה את הפעלת מערך הליווי האישי באמצעות עובדי משרד העלייה והקליטה, בתיאום עם הסוכנות היהודית. במסגרת היישום הוקם ממשק ממוחשב להעברת פניות מהסוכנות למשרד, וגויסו 18 עובדים האחראים ליצירת קשר עם מועמדי העלייה, למיפוי צורכיהם ולבניית תוכנית ליווי אישית. קביעת מנגנון יישום אופרטיבי אפשרה את הפעלת המערך, אשר העניק שירות ל-7,080 בתי אב עד אוגוסט 2026.

משאבים נדרשים

בהחלטה נקבעו סכומים מוגדרים ומקור תקציבי למימון כל אחד משלושת רכיבי ההחלטה, מתקציב משרד העלייה והקליטה. המשרד אישר בתשובתו כי כלל התקציבים התקבלו. הקצאת המשאבים סיפקה בסיס להפעלת מערך הליווי ולחיזוק התמיכה בסטודנטים, אך מקרה הדיור ממחיש כי קבלת התקציב אינה מבטיחה כשלעצמה את ביצוע התוכנית שלשמה יועד.

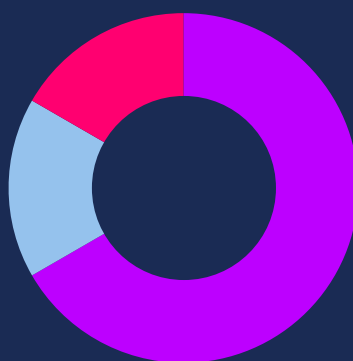
סיכום, תובנות ומסקנות

חברתיים וסוציאליים, תגבור לימודי עברית ותוכניות חונכות. לצורך יישום ההחלטה נוספו 10.4 תקני כוח אדם. בתוכנית "חיבור ישראלי" השתתפו בשנת הלימודים תשפ"ו 350 חונכים ו-574 סטודנטים עולים. נוסף על כך, נמצא כי 83.7% מהסטודנטים במחזור הראשון של התוכניות הייחודיות המשיכו ללמוד משנה א' לשנה ב'. עם זאת, מדובר במדד ביניים בלבד. המשרד מסר כי מידת ההשתלבות בתעסוקה וההישארות בישראל תתאפשר לאחר סיום לימודיהם של המשתתפים.

הפער המרכזי ביישום ההחלטה נמצא בתחום הדיוור. במסגרת ההחלטה נקבע כי יופעל מנגנון דיוור בקהילה למשפחות עולים צעירות, לתקופה מוגבלת, בשילוב לימודי אולפן וכלים להשתלבות עצמאית. עם זאת, בתשובת משרד העלייה והקליטה מיוני 2026 נמסר כי סרם גובש מנגנון סיוע סופי ומובחן למשפחות עולים. המשרד הציג פעילות אחרת לקידום עלייה קהילתית, שבמסגרתה נקלטו קהילות עולים בארבעה יישובים בשנת 2024 ובשישה יישובים בשנת

החלטת ממשלה 1432, שהתקבלה בפברואר 2024 תחת הכותרת "אף על פי כן: גל עלייה לישראל בתקופת הלחימה", נועדה להיערך לגל העלייה הצפוי בעקבות המלחמה והתגברות האנטישמיות בעולם, ולסייע לעולים להיקלט ולהשתלב באופן עצמאי בחברה ובשוק העבודה בישראל. במסגרת ההחלטה נקבעו שלושה מענים מרכזיים: הקמת מערך ליווי אישי למועמדי עלייה, הפעלת מנגנון דיוור בקהילה למשפחות עולים צעירות וחיזוק מערכי התמיכה בסטודנטים עולים. לצורך מימון המענים נקבע תקציב כולל של 106 מיליון ש"ח לשנים 2024-2025, מתקציב משרד העלייה והקליטה.

בחנו את יישום ששת רכיבי ההחלטה, באמצעות מידע פומבי, מערכת המעקב הממשלתית ותשובות משרד העלייה והקליטה לבקשת חופש מידע שהוגשה בפברואר 2026. ממצאי המעקב מצביעים על תמונת יישום מעורבת: ארבעה סעיפים יושמו במלואם (67%), סעיף אחד יושם חלקית (17%) וסעיף אחד לא יושם (17%).

2025, אך לא הציג אותה כיישום מלא של מנגנון הדיוור שנבקע בהחלטה. גם במערכת המעקב הממשלתית דווח כי הפעולה לא בוצעה. לפיכך, אין להסיק שלא נעשתה פעילות כלל בתחום הקליטה הקהילתית, אך המנגנון המסוים שעליו הוחלט לא הופעל על פי המידע שנמסר.

סוגיית הדיוור מקבלת משמעות רחבה יותר לנוכח תופעת העולים העוזבים את ישראל זמן קצר לאחר הגעתם. לפי נתונים שפרסם מרכז המחקר והמידע של הכנסת במאי 2026, בשנת 2022 היגרו מישראל 18,069 עולים בתוך שנה מעלייתם, ובשנת 2023 היגרו 15,474 עולים בתוך שנה מעלייתם. מדובר בנתוני עזיבה מהשנים שקדמו להחלטה 1432, ולכן אין בהם כדי להעיד על הצלחתה או על כישלונה. עם זאת, הם ממחישים את הבעיה שהממשלה

מעריך הליווי האישי הוא אחד המענים שיושמו במסגרת ההחלטה. על פי תשובת משרד העלייה והקליטה, המערך החל לפעול במרץ 2024, בשיתוף הסוכנות היהודית, וגויסו לצורך הפעלתו 18 עובדים. המערך מספק ליווי משלב טרום העלייה ועד שנה לאחר ההגעה לישראל, הכולל מיפוי צרכים, בניית תוכנית אישית והכוונה בתחומי החיים השונים. עד אוגוסט 2026 קיבלו באמצעותו ליווי מצטבר 7,080 בתי אב, המונים 14,796 נפשות. נתונים אלה מבססים את עצם הקמת המערך והפעלתו בהיקף משמעותי, אך אינם מאפשרים לקבוע מה הייתה השפעתו על שיעורי העלייה או על הצלחת הקליטה לאורך זמן.

גם בתחום התמיכה בסטודנטים עולים נמצאו ראיות לבצוע. המשרד דיווח על הפעלת מערכי תמיכה לימודיים,

הפעילה מערך ליווי אישי ותוכניות תמיכה לסטודנטים, אך דווקא מנגנון הדיור למשפחות הצעירות, שלו הוקצה החלק הגדול ביותר מתקציב ההחלטה, לא הופעל. אין בממצאי הדוח כדי להוכיח שאי־הפעלת המנגנון גרמה לעולים לעזוב, אולם היא מותירה ללא מענה את אחת ההתחייבויות שנועדו להקל על השתלבותם.

הלקח אינו בהכרח הצורך בעוד תוכנית ממשלתית, אלא הצורך לחבר בין המענים הקיימים ולבחון אם הם מספקים רצף קליטה ממשי. ליווי אישי עשוי לסייע לעולה להבין כיצד פועלות מערכות המדינה, אך הוא אינו מחליף פתרון מגורים. סיוע אקדמי עשוי להקל על סטודנט להשתלב בלימודים, אך השאלה אם יישאר בישראל תלויה גם באפשרויות התעסוקה והחיים שיפתחו בפניו לאחר מכן. גם כאשר הממשלה משנה תוכנית במהלך יישומה, כפי שקרה בתחום הדיור, נדרש להבהיר כיצד יינתן מענה לצורך שבגיניו התקבלה ההחלטה מלכתחילה.

בסופו של דבר, דווקא בתקופה שבה העלייה לישראל כרוכה באתגרים ביטחוניים, כלכליים וחברתיים משמעותיים, חשוב לבחון לא רק כיצד מעודדים אנשים לקבל את ההחלטה לעלות, אלא מה המדינה עושה כדי לאפשר להם לבנות כאן חיים. המבחן אינו מסתיים בנתב"ג, אלא נמשך גם בשנה הראשונה, בשנים שלאחריה ובהחלטה של העולים אם להישאר בישראל.

ביקשה להתמודד עמה: הבאת עולים לישראל אינה מבטיחה שישתקעו בה, והתקופה הראשונה לאחר העלייה עשויה להיות מכרעת בהחלטתם להישאר.

האתגר הזה מתחדד כאשר העלייה מתרחשת בעיצומה של מלחמה. מעבר למדינה חדשה מחייב התמודדות עם שפה לא מוכרת, חיפוש עבודה, מציאת דירה והתרחקות ממעגלי התמיכה בארץ המוצא. עבור עולים שהגיעו לישראל בשנים האחרונות נוספו לכך גם אזעקות, שהייה במקלטים וחוסר ודאות ביטחוני.

חשיבותם של מעני הקליטה עולה גם מדברים שנמסרו במרץ 2026 בוועדת העלייה והקליטה של הכנסת.¹³ סמנכ"ל התקציבים ותכנון המדיניות במשרד העלייה והקליטה הצביע על שחיקה בתקציב הפעילות של המשרד, והעריך כי כדי לספק לעולים בתחומי העברית, התעסוקה והאקדמיה שירות ברמה שניתנה בשנים 2018–2019, נדרשת תוספת של יותר מ־175 מיליון ש"ח לתקציב הנוכחי. הדברים אינם מלמדים כשלעצמם על היקף התקציב החסר ליישום החלטה 1432, אך מבהירים כי שלושת המענים שנקבעו בה הם חלק ממערכת קליטה רחבה יותר, הכוללת צרכים נוספים שההחלטה לבדה אינה מתיימרת לפתור.

מדיניות עלייה אינה יכולה להימדד רק במספר האנשים שהגיעו לישראל, אלא צריכה לבחון גם את יכולתם להשתקע בה. החלטה 1432 מספקת דוגמה לכך. המדינה

